

Gustave De Ridder

Geboren: Brussel, 31 mei 1795.

Overleden: Mée-sur-Seine, 27 mei 1862

Nationaliteit: Belg

Diploma: ingenieur

In een notendop: Belgische ingenieur en ondernemer. Deze pionier van de spoorwegen heeft in 1835 samen met zijn collega en schoonbroer Pierre Simons, de eerste spoorweglijn in België, tussen Brussel en Mechelen, bestudeerd en aangelegd

Beroepsloopbaan

De loopbaan van Gustave De Ridder start in 1812, wanneer hij in dienst treedt als bestuurder van de Franse militaire genie.

Wanneer het huidige België in 1815 onder Nederlands bewind komt, treedt hij in dienst bij Bruggen en Wegen, onder het beheer van de prins van Oranje-Nassau, waar hij 3 jaar blijft. Later, van 1823 tot 1824, neemt hij deel aan het ontwerp van het kanaal Brussel-Charleroi voor het korps van Waterstaat en wordt hij belast met de bouw ervan, tussen 1827 en 1832. Intussen is België onafhankelijk en wil koning Leopold I de communicatiemiddelen van zijn jonge staat ontwikkelen.

In 1831 gelast Leopold I ingenieur Gustave De Ridder en zijn schoonbroer Pierre Simons om de uitvoerbaarheid te bestuderen van een spoorweg tussen Antwerpen, de Maas en de Rijn. Samen trekken ze op studiereis naar Engeland om er de prille spoorwegen te bestuderen.

Terug in het land publiceren ze verschillende verhandelingen die sterk bekritiseerd worden. Pas op 6 maart 1834 wordt een wetsontwerp uitgevaardigd dat gebaseerd is op hun studies. Ze krijgen dan de bouw van de spoorweg toevertrouwd. In hun functie van hoofdingenieur bij het Bestuur van de Belgische Staatsspoorwegen worden ze beiden gepromoveerd tot directeur. De eerste spoorweglijn, tussen Brussel en Mechelen, wordt ingehuldigd op 5 mei 1835.

Gesterkt door de opgedane ervaring, krijgen De Ridder en Simons opdracht om verschillende lijnen te bestuderen, in het bijzonder de spoorlijnen tussen Parijs en Brussel en tussen Frankfurt en Berlijn.

Voor zijn vele realisaties krijgt hij het Ridder- en Officierskruis in de Leopoldsorde, het Legioen van Eer en het ridderkruis in de Orde van Ernestine van Saksen-Coburg-Gotha.

De eerste concessie

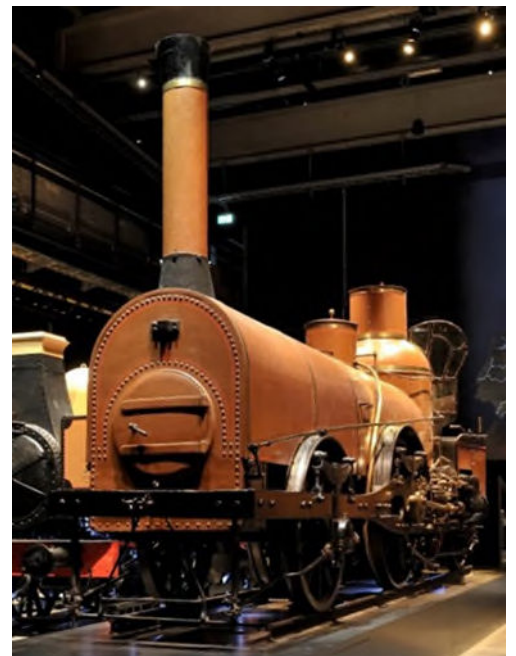
Op 16 november 1842 krijgt De Ridder een persoonlijke concessie voor een spoorweglijn tussen Antwerpen (Linkeroever) en Gent. Hij koopt met eigen middelen de gronden voor een eerste sectie die Sint-Niklaas met Antwerpen "Vlaams Hoofd" verbindt.

Om Antwerpen te bereiken wordt de Schelde met een stoomboot overgestoken. Op deze lijn van 18 kilometer laat hij een locomotief en verschillende rijtuigen van eigen ontwerp rijden.

Hij heeft verschillende octrooien neergelegd voor de perfectionering van het rollend materieel, waarvan de locomotieven van het zogenoemde 'De Ridder-systeem' afgeleid zijn. De locomotief *Pays de Waes* (Ref. 2720), een voorbeeld van dit systeem, wordt tentoongesteld in Train World.

Bij koninklijk besluit van 31 maart 1845 laat De Ridder zijn concessie over aan een naamloze vennootschap met de naam 'Compagnie d'Anvers à Gand par Saint-Nicolas et Lokeren'. Hij blijft er beherend directeur, exploitatiechef van de al geopende sectie en hoofdingenieur van de werken.

Vervolgens streeft hij naar de voltooiing van de lijn en de levering van zijn materieel. De volledige lijn werd voor het publiek geopend op 9 augustus 1847. Het initiële budget ervan werd volledig gerespecteerd.

Locomotive-tender 'Pays de Waes' (Réf. 2720)

De spoorlijn van Antwerpen naar Gent over het land van Waas is op meer dan één vlak opmerkelijk, wegens zijn relatief lage kostprijs en de originaliteit van het gebruikte materieel. De lichte en zuinige voertuigen reden op een smalspoor (1,15 m). Ze werden allemaal gebouwd in de eigen werkplaatsen van De Ridder in Brussel.

Het proces

Een rechtsgeding schaadt echter het imago van De Ridder. Na een geschil met Cockerill wordt hij beschuldigd van fraude en knevelarij en wordt hij verantwoordelijk geacht voor de instorting van de tunnel van Kumptich op de lijn Mechelen-Luik op 21 januari 1845. Hij wordt echter vrijgesproken.

In juli 1838 wordt hij opzij gezet en zijn taken binnen het korps Bruggen en Wegen worden toevertrouwd aan andere ingenieurs, tot spijt van zijn schoonbroer, Pierre Simons.

Op 12 oktober 1846 geeft hij zijn ontslag als hoofdingenieur bij Bruggen en Wegen. Als adviseur van spoorwegconcessiehouders wijdt hij zich daarna aan andere projecten. Ook blijft hij ondertussen zijn eigen concessie beheren.

Hij sterft op 27 mei 1862 in zijn woning in Mée-sur-Seine, Frankrijk.

Catherine Walravens
Januari 2020

Beknopte bibliografie

Artikels:

Affaire De Ridder et Borguet - Concussion - Corruption. *La Belgique judiciaire*, 01-01-1846. K601706

Biografie: De Ridder (Gustave-Nicolas-Joseph). *Biographie nationale*; Tome 19, 01-01-1907, p. 314-318. K601695

DE RIDDER G. Chemin de fer d'Anvers à Gand. *Journal des chemins de fer*, 13-12-1845, p. 943-944. K701711

VAN DER HERTEN B., VAN MEERTEN M. De spoorlijn Antwerpen-Gent, 1841-1897. De wisselwerking tussen privé-initiatief en overheidsinterventie in de Belgische spoorwegen. *Belgisch tijdschrift voor filologie en geschiedenis*, 01-01-1994, p. 861-912. K31161

Boeken:

Chemin de fer d'Anvers à Gand par Saint-Nicolas et Lokeren. Annuaire spécial des Chemins de fer belges, 1867. 213-225 p. C620528

DE LAVELEYE A. *Histoire des vingt-cinq premières années des chemins de fer belges*. Brussel - Parijs: A. Decq - E. Lacroix, 1862, 228 p. B8938

DEMEUR A. *Les sociétés anonymes de Belgique en 1857 collection complète des statuts, collationnés sur les textes officiels avec une introduction et des notes*. Brussel: Chez l'Editeur, 1859, 708 p. C552181

SIMONS P., DE RIDDER G. *Le chemin de fer belge, ou recueil des mémoires et devis pour l'établissement du chemin de fer d'Anvers et Ostende à Cologne, avec embranchement de Bruxelles et de Gand aux frontières de France*. Brussel: Lacrosse et Cie, imprimeurs-éditeurs, 1839, 429 p. C571640

Voor een grondiger zoekopdracht kunt u onze database raadplegen met de volgende trefwoorden:

Bibliotheekcatalogus: DE RIDDER GUSTAVE, CHEMIN DE FER D'ANVERS A GAND

Museumcollectie: Pays de Waes, Chemin de fer d'Anvers à Gand